

# ACCIÓ VALENCIANA

Un poble enèrgic, que alena en sa llengua, en ses aspiracions i per consegüent també en sos interessos materials, sempre s'esforçarà en recórrer sa autonomia nacional, perquè ella sola és la que garantix l'originalitat de la seua civilització.

Ferràn August Bebel.

Boletí quinzenal ■ Orgue d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA ■ Redacció i Administració: Jorge Juan, 13

Preus de Subscripció: simpatitzant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes.

ANY I - N.º 6

VALENCIA 1 JULIOL 1930

10 CÈNTIMS

## EDITORIALS

### Encara...

Si no fos que ens en hem convençut forçosament, no hauríem cregut mai que una persona tan ponderada com el senyor Jesús Bartrina, catedràtic de la nostra Universitat, pogués escriure un article com el que aparegué el dia de Sant Pere a *El Mercantil Valenciano*, amb el títol de *Lengua y bandera*. Ens ha estranyat molt: ens ha estranyat el to, ens ha estranyat la inoportunitat, ens ha estranyat, en fi—sobretot en un home de ciència com ell—, la inexactitud.

No valdria la pena de comentar-lo. Però convé que fixem unes posicions, en reacció, per oposar-les a les teories del senyor Bartrina. A això van encaminades les nostres paraules.

Respecte la-bandera, poca cosa cal dir. La senyera barrada que el rei Jaume ens dugué és objecte, ara, d'un culte merescudíssim. Amb ella vingueren l'alliberació de les nostres terres del poder islàmic i els furs que presidiren la nostra vida medieval, tan rica en llibertats. Amb ella, vençuda per Felip V, es soterraven llibertats i franquícies. Just és que a present, en temps de tendències liberals, hom veja en la nostra bandera el símbol d'uns desigs i d'unes esperances.

Quant a la llengua, el senyor Bartrina no sap ben bé a què es refereix. Parla d'el *dialecto*, la *parla regional*, el *habla valenciana*, el *lemosín* (¿ignora, potser, que Menéndez Pelayo nomenava *majaderos* als que, en el seu temps, no sabien exactament què vol dir *lemosín*?), etc. Engega una sèrie de tòpics sobre la tendència moderna a la formació de grans nacionalitats (¿ens en vol citar algún exemple, senyor Bartrina?; nosaltres veiem que després de la gran guerra—cosa moderna, completament—resurgien una sèrie de petites nacionalitats, la qual cosa és el contrari del que vostè diu); al costat d'aquesta teoria de les grans nacionalitats surt la de les grans llengües: el món va a l'eliminació de les llengües petites i a la consolidació de les grans. Històricament, això, tampoc hem sabut veure que fos veritat: els filòlegs ens parlen de la unitat de procedència de totes les llengües existents avui pel món (és a dir, del pas de una sola llengua a moltes llengües); tothom sap que del llatí han eixit moltes noves parles: italiana, francesa, romanesa, espanyolla, portuguesa, provençal, catalana, romanx...; els savis que es dediquen a estudiar l'espanyol d'Amèrica estan conformes en què d'ací a al-

gún temps s'haurà consolidat el fraccionament que ja ha començat en certes regions, ço és, que la llengua avui *hablada por más de cien millones de hombres, en más de veinte naciones*, haurà desaparegut per deixar pas a una sèrie de nous idiomes. Tot això, naturalment, no està d'acord amb el senyor Bartrina, però és la pura veritat.

Si els valencians hem de parlar o no la nostra llengua, és cosa certament opinable. Però la raó natural aconsella que hi parlem, que hi escrivim, que hi fem ciència i que la posem tan alt com poguem. Ens podran oferir totes les gales que *vullguen* d'una altra llengua, ens podran temptar amb el futur—clarament enlluernador—de la parla anglesa, però nosaltres ens quedarem amb la nostra, perquè és la nostra. Egoisme? Potser sí; però ben humà. I que a tot arreu té un nom: patriotisme.

Hem dit que hi ha una raó natural que ens aconsella d'emprar la nostra llengua. Hi ha, altrament, una raó pràctica: el propi idioma, ben sabut, és la clau per apendre'n d'altres. Si posseïssim l'escola *valenciana*, en valencià, els nostres xiquets apendrien més castellà i estarien ben preparats per estudiar les parles estrangeres. El bilingüisme en l'ensenyament, porta a la desconeixença de les matèries ensenyades i de les dues llengües que sembla que haurien de saber. I sobre això hauriem de reflexionar molt.

De segur que totes aquestes coses no se li acudirien mai al senyor Bartrina. Ell està aferrat a unes teories que creu modernes i que fa anys que ja han passat de moda. El veritable modernisme es troba en el respecte en tot el que subsisteix, però no un respecte passiu, de vitrina—que sols serveix per a les senyores—sinó una activitat amorosa, com la que tingué Suïssa, espill de nacionalitats—de grans nacionalitats—per a la petita llengua romanx, no parlada per gaire més enllà d'uns milers de persones, que en lloc d'ésser soterrada fou convertida en llengua oficial, al costat de les grans llengües francesa, alemanya i italiana.

Una petita nota, abans d'acabar, sobre l'extensió i origen de la nostra llengua. El senyor Bartrina, fent-li una gran concessió, creu que arriba a ésser parlada—millor, *entendida*—*por un millón escaso de personas, en una estrecha zona del litoral levantino, menos de la mitad del reino de su nombre*. I també la suposa *nacida en estos campos del trabajo, de las flores y de la risa*. Quina precisió científica! I per arribar a aquesta conclusió, els nostres historiadors ens han dit que el rei Jau-

me, en cristianitzar València, li aportà la bandera i la llengua catalanes i li donà l'esperit de llibertat que niava a Catalunya; perquè un senyor aprofitara així llurs ensenyaments, els filòlegs han donat a la nostra parla uns sis milions de conreadors; perquè un senyor fes així l'ignorant, els grups occitans han estudiat d'adaptar la nostra ortografia a llurs parlars per donar un contingent de *quinze millions* de lectors a les publicacions occitanes!

Certament, no comprenem a on va el senyor Bartrina. Si desconeix la nostra literatura, tan puixant ja a Barcelona i ben florent a València, no comprenem què li pot fer por. La gent valenciana encara no és allà on deu ésser. Però creiem que hi arribarà. I unes quantes prèdiques com les del senyor Bartrina seran el millor estimul. Perquè, en veritat, no hi ha dubte. Entre el castellà del senyor Bartrina, tan *dialectalment* valencià, malgrat els seus *floreos*, i el parlar propi, no ben polit, però sincer, tothom es quedarà—sense que això signifiqui menyspreu per ningú—amb la llengua valenciana.

I aquesta és—i ho remarcuem perquè s'hi fixi el senyor Bartrina—la solució més moderna.

### Blasó

No participem de la idollatria—prou general—pels himnes, banderes i escuts. Els considerem com a etiquetes—*trade mark*—i malgrat llur simbolisme els trovem sempre materials. Però de vegades l'insolència impossibilita l'indiferència i ço ens ocorre amb el blasó de la monarquia espanyola. Com sabem ara ja es distingeix entre la nació i el príncep i llurs distintes soberanies son representades per dos escuts distintes i en Espanya també ne tenim dos. El dels reis es un conglomerat de les armes de tots els països que estigueren sota les espases de llurs soldats, però aquest apenes ens interessa. L'altre, el del Estat—que s'anomena espanyol—te dos models. La ú respón a la tendència—tan estessa—de considerar espanyol=castellà, i aixís com trovem una *lengua oficial* i un *derecho común*, també ne trovem un escut que es el del antic reyalme de Castella amartelat amb dos lleons i dos castells amb una novetat—imprescindible—les tres flors de lliri dinàstiques. La tendència moderadora va inventar un altre més armònic substituint el lleó i el castell dels quartells inferiors per les quatre barres i per les cadenes. Però ¿acàs creguem que es aques-